

Základní škola Jihlava

**Jungmannova 6
příspěvková organizace**

ALMANACH

vydaný k 90. výročí založení školy

**Od počátků speciálního školství v Jihlavě
po základní školu se speciálními třídami**

Jihlava

2015

Vážený čtenáři,

otevíváte almanach, kterým Vám chceme alespoň krátce přiblížit období devadesáti let vývoje naší školy, od první pomocné třídy, zřízené 1. prosince 1925, až po současnou podobu naší základní školy se speciálními třídami.

Do almanachu jsme čerpali informace a použili reprodukce archiválií ze Státního okresního archivu v Jihlavě. Dochované prameny nebyly vždy úplné, proto se může stát, že zde některé informace nenajdete, za což se omlouváme.

Devadesát let, to už je doba, poskytující možnost hodnotit minulost a zároveň se zamyslet nad budoucností. Škola se za tu dobu mnohokrát stěhovala. Až se v roce 2001 usídlila na ulici Jungmannova 6 v Jihlavě, kde se nachází dodnes. Za devadesát let už asi přesně nikdo nespočítá, kolik žáků prošlo třídami této školy, kolik jich zde poprvé poznalo tajemství prvních písmenek, zažilo úžas nad novými poznatky a hlavně zažilo pocit úspěchu, pochvalu a motivaci pro další výkony ve škole. Škola se snažila vždy žáky vybavit kompetencemi, aby se co nejlépe uplatnili v životě a začlenili do společnosti.

Děkuji všem pedagogům, vychovatelkám, asistentům pedagoga, ekonomkám, školníkům, kuchařkám, provozním pracovníkům, kteří v průběhu devadesáti let ve škole působili, ať delší, nebo kratší dobu. Všichni tady zanechali nesmazatelnou stopu. Na každého z nich vzpomínají nejen jejich kolegové, ale především žáci. A přiznejme si, vzpomínky na školní léta bývají ty nejtrvalejší.

Děkuji také našemu zřizovateli Statutárnímu městu Jihlava za vstřícný postoj a podporu naší školy ve všech oblastech.

Zvláštní poděkování patří autorům almanachu a paní Carittě Zaplatilkové, ředitelce školy v roce 1973, která se stala kmotrou tohoto vydání.

Závěrem bych chtěla popřát škole tu nejlepší budoucnost, vždy ve prospěch žáků, úspěšnějších i těch méně úspěšných. Prostředí, ve kterém se budou cítit žáci a zaměstnanci školy dobře a bezpečně. Zapálené pedagogy odhodlané věnovat se této nelehké práci a trpělivě předávat mladé generaci svoje vědomosti a dovednosti. Přeji škole, aby měla dobré jméno a žáci a zaměstnanci mohli být na školu hrdí.

Vám, čtenáři tohoto almanachu, přeji, aby vzpomínky na naši školu byly jen ty nejmilejší.

Mgr. Ivana Málková, ředitelka školy

HISTORIE ŠKOLY

Základní škola Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace Statutárního města Jihlava je dnes legitimní pokračovatelkou první české pomocné třídy, která byla zřízena v Jihlavě v roce 1925, tedy přesně před 90 lety.

Pomocná třída byla umístěna v přízemí ve II. obecné škole chlapecké, tělocvičnu používala společně s obecnou školou, bohužel chyběla tolik potřebná dílna. Vyučování začalo 1. 12. 1925 a řídící učitelkou byla ustanovena Josefa Doležalová z Náměště nad Oslavou.

Od vzniku pomocné školy až do současnosti se škola mnohokrát stěhovala a mnohokrát měnila název podle toho, jaké byly potřeby společnosti v péči o děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Počátky speciálního školství pro děti s mentálním deficitem sahají do 19. století a na jejich vznik měl vliv rozvoj pedologie, tedy vědy o dítěti s odlišnými projevy všeho druhu. Školy vznikaly v těsném spojení s vědou, což bylo zárukou odbornosti. Smyslem škol bylo vytvořit podmínky pro rozvoj dítěte a zabezpečit speciální vzdělávací obsahy a metody. Zprvu vznikaly pouze třídy přičleněné k obecným školám.

V Čechách vznikla první pomocná třída v Praze roku 1896 při obecné dívčí škole svatého Jakuba. Kromě dětí mentálně postižených do ní chodily i děti se sluchovými a řečovými vadami. Vesměs se jednalo o děti z chudých rodin. Vyučovalo se podle redukovaných učebních osnov pro první třídu obecné školy. Těžištěm výuky byly ruční práce, mimo to byla značná pozornost věnována mravní a náboženské výchově. Druhá pomocná třída vznikla roku 1903 v Praze-Libni. Ta už měla vlastní učební plán. Do roku 1918 vzniklo na našem území 44 tříd. Byly zřizovány na základě ministerských výnosů z let 1905 a 1907.

Jihlava byla v době po první světové válce známa specifickými národnostními poměry. Německé město se rychle počesťovalo, narůstal počet českých zástupců v městských zastupitelských orgánech, hájily se zájmy české menšiny. Zřízení české pomocné třídy bylo jedním z výsledků těchto snah. Stalo se tak výnosem ministerstva školství a národní osvěty č. 84.723/25-I ze dne 30. října 1925. Inspektorát státních menšinových škol v Jihlavě dal tuto skutečnost na vědomí správě 2. chlapecké obecné školy v Jihlavě dopisem ze dne 18. listopadu 1925, ve kterém se praví:

Přihlížejíc k tomu, že v Jihlavě a v nejbližším okolí jest celkem 20 dětí duševně slabých (seznamy připojeny), docházejících do škol menšinových, povolilo ministerstvo školství a národní osvěty, aby při tamní škole chlapecké

otevřena byla pro tyto dívky ihned až na další opatření pomocná třída, jež bude umístěna v tamní budově školní. O ustanovení potřebné síly učitelské uvědomuji Vás zvláště. Ve věci učiňte všecka další opatření tak, aby s vyučováním mohlo být dne 1. prosince 1925 započato, a podejte sem o nich pro ministerstvo školství a národní osvěty zprávu. V úvahu připadající správy škol uvědomuji o zřízení pomocné třídy současně.

Všem správám obecných škol v Jihlavě na vědomí a k dalšímu opatření.

Školní inspektor:

V. Komrs, v.r.

Pomocná třída byla umístěna v přízemí ve II. obecné škole chlapecké a tělocvičnu používala společně s obecnou školou. Ve třídě bylo zapsáno 16 žáků, z toho bylo – v tehdejší terminologii – 11 debilních a 5 imbecilních. Byli to žáci, kteří chodili alespoň 3 roky neúspěšně do obecné školy. Při přijímání dětí nemusela odborná komise úřadovat, protože rodiče přivedli děti dobrovolně. Ze školní kroniky můžeme vyčíst, že sociální péče, která se počíná u nás utěšeně rozvíjet, „*nezapomíná ani na duševně úchylné jedince, na ubohé ty zakrnělé, porušené květy přírody. I oni mají důstojně lidsky žít ku prospěchu společnosti lidské*“. Nejúčinnějším prostředkem k dosažení jmenovaného cíle je účelná výchova a výuka. Jako příčiny duševního nedostatku jsou v kronice uváděny především: příbuzenský sňatek, zanedbanost a podvýživa, nemoci, bída, pády na hlavu, alkoholismus, těžké porody, dědičná zatížení.

Všechno vyučování vycházelo ze tří hlavních hledisek: věcného učení /prvouky, vlastivědy/, ručních prací a tělesné výchovy. A pak podle jednotlivých schopností každého dítěte se rozvíjely jednotlivé předměty literatury; psaní, čtení, mluvnice, počty. Protože ruční práce jsou základním a bezpečným vodítkem k budoucímu povolání dítěte, věnovala jsem jim vždy největší pozornost. Musí se ovšem přeshně vystihnout pracovní obor, v němž má dítě zálibu. Jen tak se z něho vychová platný člen lidské společnosti. Snažila jsem se hned od počátku získati vhodný pozemek, aby měly děti kde zahrabnat a pěstovat tělesnou práci vůbec. Pozemek jsme získali až po deseti letech; dílnu a tělocvičnu jsme stále neměli.

/ze vzpomínek první řídící učitelky Josefy Doležalové/

Z prvních 16 žáků bylo celkem 13 chlapců a pouze 3 dívky. 13 žáků bylo římskokatolického náboženství, 1 byl evangelík a 2 děti byly bez vyznání. Docházka do školy byla uspokojivá, pouze Kadlec Bohumil vynechal pro pobyt v nemocnici mnoho půldnů. Škola se starala i o chudou školní mládež. 14 dětí dostávalo celý rok školní potřeby, v zimě polévku, 2 děti ošacení a jednomu dítěti se dostalo obuvi od Ústřední Matice školské. Školní kronika uvádí i choroby, kterými tehdejší žáci nejčastěji trpěli. Byly to obtíže zažívací, chudokrevnost, anglická nemoc, chřipky a zápal plic, černé kaše, TBC,

bolení hlavy, kožní vyrážky, pády na hlavu, příušnice, spála, častá angína, nervové nemoci, revmatismus, plicní katary, zápal středního ucha, oční choroby.

Při vstupu do školy byly u žáků diagnostikovány tyto vady: poruchy zraku u 4 žáků, u 1 žáka porucha sluchu, duševní nedostatek pozornosti mělo 8 žáků, nedostatek paměti 10 žáků, nedostatek soudnosti 12 žáků a nedostatek vůle 10 žáků. Byly sledovány i zřejmé mravní vady: toulavost u 1 žáka, krádež u 3 žáků, lhavost u 4 dětí, krutost u 2 dětí, neobyčejná zlostnost rovněž u 2 dětí a 3 děti byly neslušné. Problémy s chybnou výslovností měli 4 žáci, 2 žáci trpěli chudobou výrazů a jejich řeč byla váhavá. Hodnocení prospěchu dětí bylo rozděleno do tří kategorií: dobrý, slabý, neschopný – u dětí se navíc uvádělo nadání pro určité činnosti. Tak například 5 žáků bylo nadaných zvláště pro kreslení, 2 pro psaní a 2 pro ruční práce výchovné. Mezi prvními žáky bylo 6 dobrých počtářů, 5 slabých a 5 neschopných. Mezi čtenáři byli 4 dobří, 8 slabých a 4 neschopní, 12 žáků bylo dobrých v kreslení a 4 slabí, 6 žáků bylo dobrých ve vyjadřování, 6 slabých a 4 neschopní. V mluvnici a pravopisu byli 3 žáci dobří, 5 slabých a 4 neschopní.

Koncem prvního školního roku dostalo se škole uznání od prosté cihlářské matky, která uvedla: *„Nevím, co je to za školu, ta vaše, je prý to něco nového, ale vím, že náš hoch chodí do ní rád. Je už ve škole poslední rok a celá léta mi chodil za školu a nedal si říci po dobrém ani po zlém. Letos se nemohl dočkat vždy rána, chtěl chodit do školy i ve čtvrtek a v neděli.“*

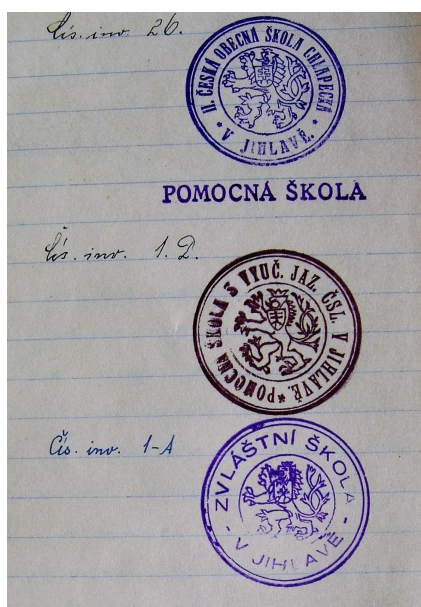
První absolventi školy se uplatnili v životě v těchto profesích: kočí, cihlář, obuvník, výpomocný dělník, tovární dělník, pekař, služebná, 5 žáků zůstalo doma u rodičů.

1. srpna 1930 byla zřízena a otevřena druhá třída pomocná při II. obecné škole chlapecké s československým jazykem vyučovacím v Jihlavě, ale až výnosem z 20. října 1931 byla zřízena samostatná škola pomocná se dvěma třídami. Jihlava se touto událostí přiřadila k městům, které měly samostatné pomocné školy.

Řídící učitelka Josefa Doležalová se obětavě věnovala nejen svým svěřencům, ale snažila se i o propagaci školy na veřejnosti, o dobrou spolupráci s úřady, veřejností a rodiči. Například Jihlavské listy číslo 21 z května roku 1932 uveřejnily zprávu o besídce v pomocné škole.

*František Janků, první mužský
řídící učitel pomocné školy,
zahynul v Osvětimi roku 1941*

*Geneze razítek od pomocné třídy
po zvláštní školu*

Prvního prosince 1947 byl za pomoci okresní péče o mládež v Jihlavě dán do provozu provizorní internát v městském sirotčinci v Křížové ulici. Bylo v něm umístěno 7 dětí. Rodiče ale nebyli spokojeni s hygienou ani s celkovými poměry. Proto byla v červnu 1948 podána žádost o zřízení samostatného internátu pro úchylnou mládež z celého okresu. Internát byl veden po způsobu dětského domova. Školní rok 1947/1948 byl ukončen předčasně, neboť ve městě i v okolí propukla epidemie dětské obrny. 16. června 1948 byly zavřeny všechny školy a děti si pro vysvědčení chodily jednotlivě.

Dne 21. 4. 1948 byl schválen školský zákon č. 95/1948 o úpravě jednotného školství od školy mateřské přes obecnou až ke škole střední. Zavádí se termín „školy pro mládež vyžadující zvláštní péči“. Došlo i ke změně názvu školy – pomocná škola se mění na zvláštní školu. Mění se i rozdělení tříd a zvyšuje se počet vyučovacích hodin. Místo dosavadních tří stupňů vznikly čtyři: přípravný, nižší, střední a vyšší stupeň. Nové politické zřízení vyžaduje, aby se škola účastnila politického dění. Vzniká patronát s tabákovou továrnou, učitelé se stávají agitátory, na škole se oslavují různá výročí politických událostí.

Ve školním roce 1948/1949 přišla škola o prostory v Dřevěných Mlýnech, a tím i o tělocvičnu, školní kuchyň, pracovnu a zahradu. Učilo se posléze v budově na Jakubském náměstí, dále v Komenského škole ve Fibichově ulici a poté v Křížové ulici. O prázdninách byl proveden soupis romských dětí a bylo zjištěno, že v Jihlavě žije 76 chlapců a 70 dívek ve věku od 6 do 13 let. Obecné školy se bránily přijmout tolik romských dětí, proto zemská školní rada povolila pro školní rok 1948/1949 2 třídy pro Romy. Od 3. února 1949 se

začalo vyučovat v opravené budově obchodní akademie ve třídě pro Romy. Ve školním roce 1949/1950 byla třída pro romské děti zrušena a děti byly zařazeny do národních škol.

Budova na Jakubském náměstí; třída vyfocená u kostela svatého Jakuba.

Padesátá léta jsou i dobou rozvoje péče o postižené děti. V roce 1950 začíná v Jihlavě ve spolupráci s lékařem kurz nápravy vadné výslovnosti, začíná se jezdit na ozdravné pobyty do školy v přírodě, pro romské ženy se zřizují kurzy šití. V roce 1951 bylo zahájeno vyučování v ozdravovně ve Vlásenicích. Pionýři přebrali patronát nad Romy a jihlavští učitelé jim pomáhají s gramotností. Ve školním roce 1952/1953 už má škola 10 tříd, v nichž se učí 142 žáků, a ve zvláštním dětském domově je umístěno celkem 39 dětí. V prosinci 1952 škola získala místnosti v Joštově ulici číslo 3, konkrétně dílnu, tělocvičnu a pracovnu. V červenci 1953 se konala celostátní výstava lidové tvořivosti v Praze u Hybernů a na této výstavě byly k vidění i výrobky dětí ze zvláštní školy v Jihlavě.

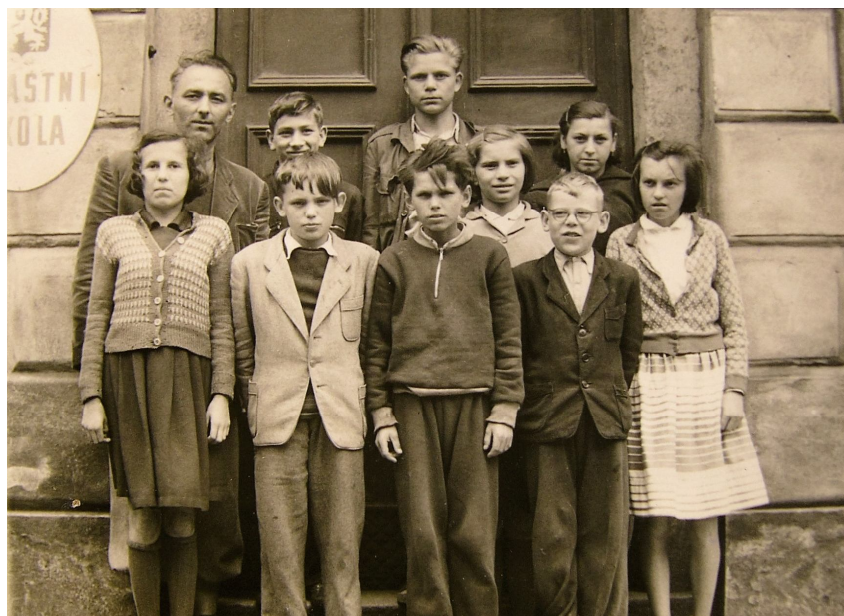
Ukázka výsledků z hodin pracovních činností.

V této době byl také proveden průzkum dětí v Brtnici a zjistilo se, že je tam 18 dětí, které se značně v národní škole opoždují a některé z nich že již navštěvují zvláštní školu v Jihlavě. Proto byla ve školním roce 1953/1954 zřízena zvláštní škola i v Brtnici. Tato škola byla zrušena ve školním roce 1960/1961.

V říjnu 1953 začala svou pravidelnou činnost na škole poradna pro duševní hygienu, kterou vedli lékaři z psychiatrické léčebny. V tomto roce se také otevírá v Jihlavě první ročník dálkového studia defektologie, kterou přednášejí profesori z brněnské univerzity. V této době už má škola i svoji družinu a zvláštní dětský domov. Ředitelka školy Anna Hladíková se vedle přímé pedagogické činnosti ve výtvarné výchově a pracovním vyučování věnovala i publicistické činnosti. Výsledkem její práce bylo v roce 1959 vydání knihy „Modelování z hlíny a jiných tvárných hmot na školách pro mládež vyžadující zvláštní péči“.

V roce 1957 otevírá škola kromě osmi tříd zvláštní školy i jednu třídu pomocné školy pro imbecilní děti, většinou s Downovým syndromem. Tato třída je zavedena na zkoušku v několika místech republiky, aby se získaly zkušenosti s výchovou i výukou těchto dětí. Důraz se zde klade na rozvoj řeči, na tělesnou i pracovní výchovu. Výchovná část převažuje nad naukovou. Na základě školského zákona z 31. 12. 1960 byla svolána odborná komise, která provedla prověrku vzdělavatelnosti a pracovních schopností dětí pomocné třídy. Komise navrhla třídu zrušit s tím, že dva žáci přejdou do první třídy zvláštní školy, ostatním bylo doporučeno, aby rodiče požádali o umístění

v ústavech sociálního zabezpečení. Rodiče se ale tomuto doporučení bránili, proto byla třída ponechána.

Třída zvláštní školy z 50. let 20. století.

Budova v Joštově ulici se dostala ve školním roce 1964/1965 do tak špatného stavu, že musel být z havarijních důvodů zakázán přístup do tělocvičny a do dílen. Byla proto uzavřena smlouva s národní školou v Brněnské ulici a na několik hodin byla půjčována tělocvična. Vyučování dílen probíhalo v pionýrském domě a pro školní zahradu byl získán pozemek u Modety. Žáci a učitelé tam postavili dřevěnou kůlnu.

Okresní kolo SHM žáků zvláštních škol v Jihlavě. (nedatováno)

Koncem 60. let došlo k založení sdružení pro pomoc mentálně postiženým dětem, ve kterém se sdružili rodiče i přátelé dětí potřebujících pomoc a hledajících východiska pro své děti. Společnost byla založena v roce 1969 a její pobočka v Jihlavě byla ustanovena v březnu 1971. V této době je

v Jihlavě a okolí evidováno asi 300 mentálně postižených dětí. Do sdružení vstupuje 60 rodičů a přátel těchto dětí s cílem vytvářet podmínky pro výchovu postižených a jejich úspěšné zařazení do života společnosti. Hledají se možnosti pro vytvoření útulku s denní nebo týdenní docházkou. Výsledkem těchto snah je skutečnost, že 1. 9. 1973 se zřizuje Ústav pro mentálně postiženou mládež v Jihlavě.

Hodina tělesné výchovy, nedatováno, oblast Heulosu.

Sedmdesátá léta jsou pro zvláštní školu v Jihlavě lety hledání vhodných prostor pro výuku. Vyučuje se v různých nouzových objektech, kde je chladno, třídy jsou tmavé, řeší se problémy s topením a elektřinou. V roce 1972 došlo k havarijní situaci ve vedlejší budově, proto se muselo učit na směny. Vyučování začínalo ráno v 7.30 a konec odpoledního vyučování byl v 18.00 hodin. Ve školním roce 1972/1973 ZDŠ v Leninově ulici poskytla pohostinství 7 třídám, ale pouze na jeden rok. V této době už měla škola 15 tříd, v nichž se učilo 212 dětí.

V roce 1973 byla na zahradě internátu postavena školička pro výuku žáků 6.–9. ročníku. Objekt byl chladný, okna byla nízko položena, žáci byli vyrušováni kolemjdoucími a celý den se muselo svítit. Problémy byly i s plynem a odpady. Tento rok byl poslední, kdy škola plnila funkci dětského domova a internátu. Koncem prázdnin byly ústavní děti rozvezeny do různých domovů. Pedagogové neměli tehdy potřebné vzdělání, z 36 pedagogických pracovníků je jen 7 defektologů, stále chybí dílny, tělocvična, učitelé jsou nuceni k různým politickým aktivitám na úkor své odborné práce.

Pro romské žáky byly organizovány školy v přírodě, kde se kromě výuky věnovalo hodně času problematice hygienických a kulturních návyků. Vybraní žáci se účastnili dvoutýdenních pobytů ve zdravotně sociálních kurzech.

Každoročně se nacvičovala divadelní představení, v roce 1975 byla k 30. výročí osvobození uspořádána výstava výrobků a prací žáků, bylo

nacvičeno pásmo básní a tanečků, žáci se podíleli na různých brigádách. V této době už neměl internát celotýdenní provoz a na neděli odjížděly děti domů k rodičům. Před prázdninami v roce 1976 byla zvláštní škole předána budova v Brněnské ulici, ale bylo nutné ve škole provést úpravy. Základní škola, která tam dosud sídlila, se přestěhovala na Březinky. V budově v Brněnské ulici sídlila ještě pedagogicko-psychologická poradna.

Divadelní představení, cca 60. léta 20. století.

Ve školním roce 1978/1979 se začalo v prvních třídách vyučovat podle nové koncepce československého školství a každým rokem se pokračovalo v dalších ročnících. Zvyšovaly se nároky na děti, na učitele i na jejich rodiče. U žáků devátých tříd byly rozšířeny pokusně osnovy matematiky o učivo, se kterým se setkávají žáci v učňovských školách. Všichni učitelé vedou pionýry nebo zájmový kroužek. Ve školním roce 1978/1979 skončila své působení ZDŠ 1.–5. ročník pro žáky romského původu a škola byla předána zvláštní škole.

Počátkem osmdesátých let je nedostatek místa tak tíživý, že je nutné děti čtvrtých tříd denně dovážet autobusem do Vyskytné u Jihlavy do uvolněné části ZDŠ, v pozdějších letech do uvolněné budovy mateřské školy v Plandrech. Škola řeší i jiné problémy, zejména výchovného charakteru. Množí se krádeže, vloupání, fyzické násilí, toxikománie a sebepoškozování. Na druhé straně se pedagogové snaží využívat nových moderních metod ve výuce, škola organizuje plavecký výcvik, dopravní výchovu, hrají se divadla,

žáci soutěží v různých sportovních odvětvích a podobně.

Budova školy v Brněnské ulici.

Politické změny po listopadu 1989 přinesly do naší společnosti i změny ve školství. Odchodem Jiřího Čermáka do důchodu se změnilo vedení školy, mění se přístup k mentálně postiženým dětem, od 1. 9. 1990 se stává ředitelem školy František Andrlík. Ten setrvává na ředitelském postu do 31. 7. 1996. V šesti letech jeho působení dochází k několika důležitým změnám. Škola získává budovu bývalé základní školy ve Fibichově ulici 67, která je za provozu, v náročných podmínkách, stavebně upravována pro 7. – 9. třídy. Stejně náročné podmínky pro výuku byly i v budově v Brněnské ulici 29, kde také za provozu školy probíhaly značné stavební úpravy. Z technických důvodů je internát školy přemístěn do objektu bývalých jeslí v Engelsově (dnešní Peckově) ulici na Královském vršku, kam jsou děti dopravovány zvláštním autobusem. Budova starého internátu a budova školičky jsou uzavřeny, vyklizeny a posléze je nařízena demolice obou objektů. Nedostatek prostor pro výuku je řešen umístěním několika tříd zvláštní školy do budovy bývalých jeslí v ulici Březinova 31. V objektu kromě části zvláštní školy sídlí klub důchodců. Je ukončeno dojíždění žáků do Vyskytné a do Plander. Ve škole jsou v této době vedle 25 tříd zvláštní školy také tři třídy pomocné školy, internát s třemi výchovnými skupinami a školní družina. Počet žáků se pohybuje kolem 250, na škole působí kolem 60 pracovníků, z toho je více než 40 pedagogů.

V srpnu 1996 odchází František Andrlík do důchodu. Na jeho místo je po konkurzním řízení jmenována Božena Kučerová, která ve škole působila od ledna 1977 nejprve jako vychovatelka internátu, od roku 1985 jako učitelka.

Pedagogický sbor školy v roce 1999.

V prvním roce svého působení zřídila přípravný stupeň pomocné školy, jehož žáci se na odloučeném pracovišti v budově Denního a týdenního pobytu v Jihlavě stali svěřenci tohoto zařízení, kteří byli dříve osvobozeni od školní docházky. Změnil se přístup k těžce mentálně postiženým dětem, otevřely se jim dosud uzavřené vzdělávací cesty. Již v dalším roce vznikla třída pomocné školy pro děti s kombinovanými vadami. Tato třída byla spolu s třemi třídami nižšího, středního, vyššího a pracovního stupně a přípravným stupněm pomocné školy umístěna do přízemního objektu v Březinově ulici 31, který svým charakterem vyhovoval výchově a vzdělávání těžce mentálně a kombinovaně postiženým dětem. V dalších dvou letech byla pomocná škola doplněna o druhou třídu přípravného stupně a třídu pro děti s lékařskou diagnózou autismus, čímž vznikl ucelený komplex sedmi tříd pomocné školy, v níž vedle učitelů pracovali také pedagogičtí asistenti. Vznikla také první přípravná třída pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, která v budově na Jakubském náměstí připravovala děti převážně romského etnika na zahájení školní docházky. V této třídě již pracovala vedle třídní učitelky také první romská pedagogická asistentka. Škola pro své žáky i pro veřejnost

organizovala řadu akcí, besed a projektů. Ve výchovně-vzdělávací práci školy se prosadily nové trendy založené na kooperaci, diferenciaci práce a aktivní spoluúčasti žáků na výuce.

Stěhování do nové budovy školy v Jungmannově ulici.

1. ledna 2001 se osamostatnila pomocná škola. Zvláštní škola internátní přešla do právní subjektivity a stala se příspěvkovou organizací Statutárního města Jihlava. Rozhodnutím zastupitelstva města byla v této době škola, která působila ve třech budovách na Jakubském náměstí 2, v ulicích Brněnská 21 a Fibichova 67, přemístěna do objektu zrušené základní školy v ulici Jungmannova 6. V tomto rekonstruovaném objektu zahájila škola po desetiletí rozdrobená do mnoha různých míst a budov dne 1. září 2001 výuku pod jednou střechou. Ve škole bylo vzděláváno kolem 150 žáků, výuku zajišťovali učitelé převážně se speciálněpedagogickou kvalifikací, romští asistenti a vychovatelka školní družiny. Díky vstřícnému postoji magistrátu města byly děti do školy dopravovány školním autobusem. Z důvodu stále klesajícího počtu ubytovaných žáků byl k 30. srpnu 2003 zrušen internát školy s třemi odděleními.

Vzácná návštěva – profesor Zdeněk Matějček. (2002)

Společenské trendy, směřující v posledním desetiletí k integraci a inkluzi handicapované populace, nacházely řešení v novém školském zákonu, který s platností od 1. 1. 2005 změnil zvláštní školy na školy základní. O podobě školy v současnosti se dočtete v dalších kapitolách (od strany 19).

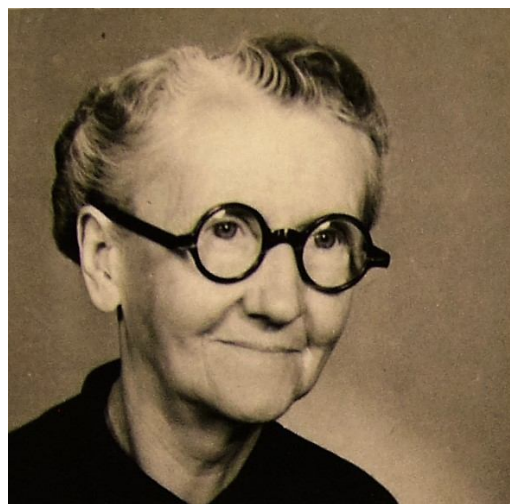
Pedagogický sbor školy ve školním roce 2012/2013

SEZNAM ŘEDITELŮ ŠKOLY

1. 12. 1925 – 31.3. 1941	Josefa Doležalová
1.4. 1941 – 21. 10. 1941	František Janků
22. 10. 1941 – 28. 2. 1942	Milada Valová
1. 3. 1942 – 30. 11. 1945	Rudolf Kratochvíl
1. 12. 1945 – 13. 12. 1947	Josefa Doležalová
14. 12. 1947 – 30. 8. 1961	Anna Hladíková-Millerová
1. 9. 1961 – 30. 8. 1970	Jan Blažek
1. 9. 1970 – 31. 1. 1973	Ladislav Horník
1. 2. 1973 – 31. 8. 1973	Caritta Zaplatilková
1. 9. 1973 – 31. 8. 1990	Jiří Čermák
1. 9. 1990 – 31. 7. 1996	František Andrlík
1. 8. 1996 – 31. 7. 2012	Božena Kučerová
1. 8. 2012 –	Ivana Málková

ŽIVOTOPIS PRVNÍ ŘÍDÍCÍ UČITELKY JOSEFY DOLEŽALOVÉ

Josefa Doležalová se narodila 5. 8. 1888 v Náměšti nad Oslavou, kde také vychodila obecnou školu. II. a III. školu měšťanskou navštěvovala v Třebíči, ústav učitelský v Brně v letech 1905–1909. Po maturitě výpomocná učitelka ve Vladislavi, od 1. 3. 1910 zatímní učitelka v Mohelně a od 1. 10. 1910 v Náměšti, kde od 2. 9. 1912 působila již jako definitivní učitelka. Zkoušku způsobilosti složila 11. 11. 1911. V roce 1915 se provdala za oficiála berního úřadu Cyrilla Doležala. Po provdání učila v Náměšti do 1. 6. 1915, poté na čas přerušila výkon povolání z mateřských důvodů. Ovdověla v roce 1920 a jako vdova se dvěma dcerami se vrátila do školství 2. 1. 1921 opět v Náměšti. 12. dubna 1924 se podrobila zkoušce z vyučování slabomyslných a 1. 12. 1925 jako jediná kvalifikovaná /dnes bychom řekli speciálněpedagogická/ učitelka začala působit v 1. pomocné třídě v Jihlavě.

První řídící učitelka, paní Josefa Doležalová

Vánoční nadílka potřebným dětem

Krásný příklad jihlavské pomocné školy

Jihlava (krj) - Letošní vánoce v pomocné škole v Jihlavě budou opravdu radostné, neboť Rodičovské sdružení spolu s ředitelstvem školy obdaruje každého žáka velmi cenným dárkem. Každé děvče dostane pěkné barchetové šaty, chlapci bundu nebo kalhotky.

Tato příkladná akce byla umožněna přidělením několika desítek kilogramů odpadového materiálu textilního, proužků látky 6 až 20 cm širokých. Z tohoto, na první pohled bezcenného materiálu, byly za čtyři týdny pilné práce ušity 28 dívčí šaty,

32 chlapeckých bund, 4 chlapecké košile, 1 pyjama, 8 kalhotek a 1 balenka. Tuto práci vykonalo velmi obětavě 12 členek rodičovského sdružení a 6 učitelek, které po dobu jednoho měsíce věnovaly večery a volné půldne, aby děti i rodiče měli příjemné vánoční svátky.

Věnovat pozornost zvláštním školám

Počátkem školního roku se na školách v našem kraji rozproudilo průkopnické hnutí. Také kolektiv zvláštní školy v Jihlavě si stanovil několik úkolů, předním však zůstává stále práce informační, neboť je nutné, aby problém duševně úchylných a tělesně vadných byl uspokojivě vyřešen v každém městě.

Kraj Jihlava má 400 dětí,

které potřebují speciální výchovy a vyučování buď ústavní nebo školní s přičleněnými internáty. Zatím je v kraji Jihlava v 11 třídách zvláštních škol vychováváno a vyučováno 160 dětí. Je proto nutno věnovat i tomuto úseku školství velkou pozornost, aby nezůstávalo opomíjeno a nezůstávala také nepochopena záslužná práce učitelů.

A. Hladíková.

Tabáková továrna kmotrem pomocné školy

Jihlava (krj) - Ředitelství pomocné školy v Jihlavě požádalo tabákovou továrnu o převzetí patronátu nad školou. Vedení závodu projednalo tuto nabídku na celozávodní schůzi, kde bylo jednomyslně rozhodnuto žádosti pomocné školy vyhovět. Kmotrovství závodu nad školou se bude projevovat tím, že zaměstnanci pokud možno v největším počtu vstoupí do sdružení rodičů a přátel školy, budou podporovat úsilí o vybudování okresní školy s in-

ternátem a podporovat děti při zařazování do pracovního procesu.

Ředitelka pomocné školy Hladíková se nabídla pronést krátkou přednášku v závodě o významu školy a práci vůbec. Jako odměnu dělníkům by občas uspořádali žáci besídky pro pracující.

Je to jistě krásný příklad vzorné spolupráce a zvláště nás potěšuje čin zaměstnanců a vedení tabákové továrny, kteří chtějí pomáhat při vychovávání duševně úchylné, ale zachovalé mládeže, která neztrácí schopnost pro tělesnou práci.

NAŠE ŠKOLA V SOUČASNOSTI – ZÁKLADNÍ INFORMACE

Jaká jsme škola?

Jsme bezbariérová základní škola se speciálními třídami vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v devíti ročnících. Součástí školy je přípravná třída, školní družina, školní knihovna, školní klub a školní jídelna. V posledních letech prošla škola velkými opravami a obnovením.

Kolik má škola tříd a žáků?

Škola má devět tříd základní školy a přípravnou třídu. K 1. 12. 2015 má škola 108 žáků. Počet žáků se v průběhu školního roku často mění z důvodu stěhování žáků.

Kdo u nás pracuje?

Ve škole pracují kvalifikovaní pedagogové, vychovatelka školní družiny a asistenti pedagoga. Na škole působí ekonomka a provozní zaměstnanci.

Proč máme asistenty pedagoga?

Vzděláváme i žáky s kombinovanými vadami. Tito žáci mají k dispozici asistenty pedagoga k individuální práci, pro přímou podporu stimulace výuky, pro rozvoj komunikačních dovedností a forem. Asistent pedagoga je také v přípravné třídě. Na škole působí asistentka – koordinátorka pro prevenci sociálně patologických jevů.

Jaké máme vzdělávací programy?

Vzděláváme podle dvou školních vzdělávacích programů (ŠVP), a to:

ŠVP „Otevřená škola“ – ŠVP pro ZV dle RVP ZV

ŠVP „Otevřená škola“ – ŠVP pro ZV dle RVP ZV – LMP

Proč máme dva vzdělávací programy?

Jsme schopní vzdělávat jak žáky s lehkým mentálním postižením, tak i žáky, kteří zvládnou běžné učivo základní školy, ale mají jiné speciální vzdělávací potřeby.

Mohou se naši žáci podílet na chodu školy?

Naši žáci mají Školní parlament, v němž jsou zastoupeni dva žáci z každé třídy. Tedy i ti nejmladší, spolu s těmi nejstaršími. Jednání Školního parlamentu se účastní i ředitelka školy s výchovným poradcem. Školní parlament je prostředníkem mezi vedením školy, učiteli, žáky, zaměstnanci a zajišťuje zpětnou vazbu. Připravuje a organizuje činnosti, které navrhnou žáci. Pomáhá vytvářet příjemné klima na škole, například pravidelným hlášením ve školním rozhlasu (narozeniny, plánované akce aj.), které mají na starosti právě zástupci Školního parlamentu.

ZAMĚSTNANCI ŠKOLY K 1. 12. 2015

Ředitelka školy:	Mgr. Ivana Málková
Zástupkyně ředitelky školy:	Mgr. Michaela Sýkorová
Ekonomka školy:	Hana Hudecová
Výchovný poradce:	Mgr. Pavel Koreň
Třídní učitelka přípravné třídy:	Bc. Lucie Ficencová
Třídní učitelka I. třídy:	Mgr. Hana Matějková
Třídní učitelka II. třídy:	Mgr. Helena Bartlová
Třídní učitelka III. třídy:	Mgr. Andrea Marková
Třídní učitelka IV. třídy:	Mgr. Jaroslava Láníková
Třídní učitel V. (V. a V.A) třídy:	Mgr. Jan Spěváček
Třídní učitel VI. třídy:	Bc. Jiří Kucian, DiS.
Třídní učitel VII. třídy:	Mgr. Ladislav Nechvátal
Třídní učitelka VIII. (VIII. a VII.A) třídy:	Mgr. Petra Chmelíčková
Třídní učitelka IX. třídy:	Mgr. Dana Schwarzová
Vychovatelka školní družiny :	Bc. Eva Grohmannová
Asistenti pedagoga:	Danka Duždová (prev. soc.-pat. jevů) Alena Charvátová Eva Kučerová Michal Lagron Kamila Pavlíčková Alena Vašíčková
Provozní pracovníci:	Marie Kudrnová Eva Navrátilová Josef Tůma

VNITŘNÍ A VENKOVNÍ VYBAVENÍ ŠKOLY, KTERÉ JE ŽÁKŮM K DISPOZICI

VNITŘNÍ VYBAVENÍ:

- odborná učebna pro výuku přírodovědných předmětů s interaktivní tabulí
- odborná učebna pro výuku společenskovedních předmětů
- počítačová-multifunkční učebna s diaprojektorem
- hudebna s bicími soupravami, drumbeny (více na straně 23) a klavírem
- snoezelen (více na straně 23)
- jazyková učebna s interaktivní tabulí
- dílna pro výtvarné a pracovní činnosti
- keramická dílna
- kovodílna
- dřevodílna
- informační centrum s knihovnou
- relaxační místnost s velkou trampolínou a relaxačními a kompenzačními pomůckami
- relaxační místnost se zrcadlovou stěnou s následujícím vybavením: bosu, Flowiny, TRX, boxovací trenažery, taneční podložky, dětská lezecká stěna, hudební přehrávač a televizor (ukázka přesného provádění cviků)
- poradenské pracoviště s novými relaxačními sedacími vaky
- cvičebna s běžícími pásy, rotopedy, orbitreky, posilovacími lavicemi, boxovacími trenažery, malými trampolínami a pomůckami pro kondiční, relaxační a kompenzační cvičení
- cvičný byt obsahující části pro jednotlivé zóny v domácnosti.
- k dispozici jsou i stoly na stolní tenis, na chodbách boxovací trenažery, stolní fotbálky
- tělocvična s nářadovnou a vybavením pro rozmanité sporty

VNĚJŠÍ VYBAVENÍ

- nové multifunkční hřiště
- doskočiště pro skok daleký
- kryté lavičky
- velká venkovní učebna
- hřiště na pétanque
- venkovní posilovna pro starší žáky a imobilní žáky na vozíčku
- školní arboretum
- školní pozemek

ODPOVĚDI ŽÁKŮ ŠKOLY – PROČ MÁM RÁD NAŠI ŠKOLU?

Mně se líbí, že tady mám kamarády, a toho si vážím.

František Šivák, 5. (5. a 5.A) třída

Ve škole se mi líbí, že se něco naučím, baví mě se učit, a že tady mám moc kamarádů.

David Diňa, 5. (5. a 5.A) třída

Líbí se mi takové ty učebny, kde je třeba trampolína a jiné cvičící nástroje.

Sára Siváková, 5. (5. a 5.A) třída

Máme tu pěkné učebny. Učitelé jsou přátelští. Líbí se mi, jak se škola rozvíjí.

Dominik Hable, 8. třída

Jsou tu nejlepší učitelky a učitelé a asistentky a asistenti. Ráda využívám počítačovou učebnu.

Markéta Diňová, 8. třída

Líbí se mi, že jezdíme na akce. Máme tady hezké holky a dobré učitele.

Dominik Sýkora, 9. třída

Je tu super bicí souprava a rád si na ni zahraju!

Michal Cina, 9. třída

Školu mám ráda, protože tu je pěkná výzdoba. A mnoho nových pomůcek na výuku. Jsou tu hodní učitelé a asistenti, kteří nám se vším pomáhají.

Dominika Vinická, 9. třída

Projekt 72 hodin ve školním roce 2015/2016.

ČÍM JE NAŠE ŠKOLA SVĚTOVÁ?

S nadsázkou by se dalo říci, že naše škola je světová tým, že hraje na drumbeny /čtěte drambeny/, a tým, že disponuje snoezelenem /čtěte snůzlem/, pro nějž se ve škole vžilo označení „kouzelná místnost“.

Drumben je víceúčelový nábytek vyrobený z recyklovaného papíru a překližky. Lze jej využít jako sedák, stolek, úložný prostor, u nás ve škole však především jako rytmický nástroj či jako dekorace do tříd. Podporuje komunikaci a kreativitu, je k dispozici ve třech velikostech.

Snoezelen je speciální místnost s pozitivně naladěným prostředím, v němž lze relaxovat i poznávat. Doplňuje chybějící senzory, vytváří atmosféru důvěry a uvolnění. Snoezelen vznikl v Nizozemí složením dvou slov „snuffelen“ a „doezelen“, což lze volně přeložit jako čmuchat (smyslový aspekt terapeutického postupu) a podřimovat (stav blaha, klidu a relaxace).

REKONSTRUKCE ŠKOLY /vnějšek/

Vzhled školy na jaře 2015.

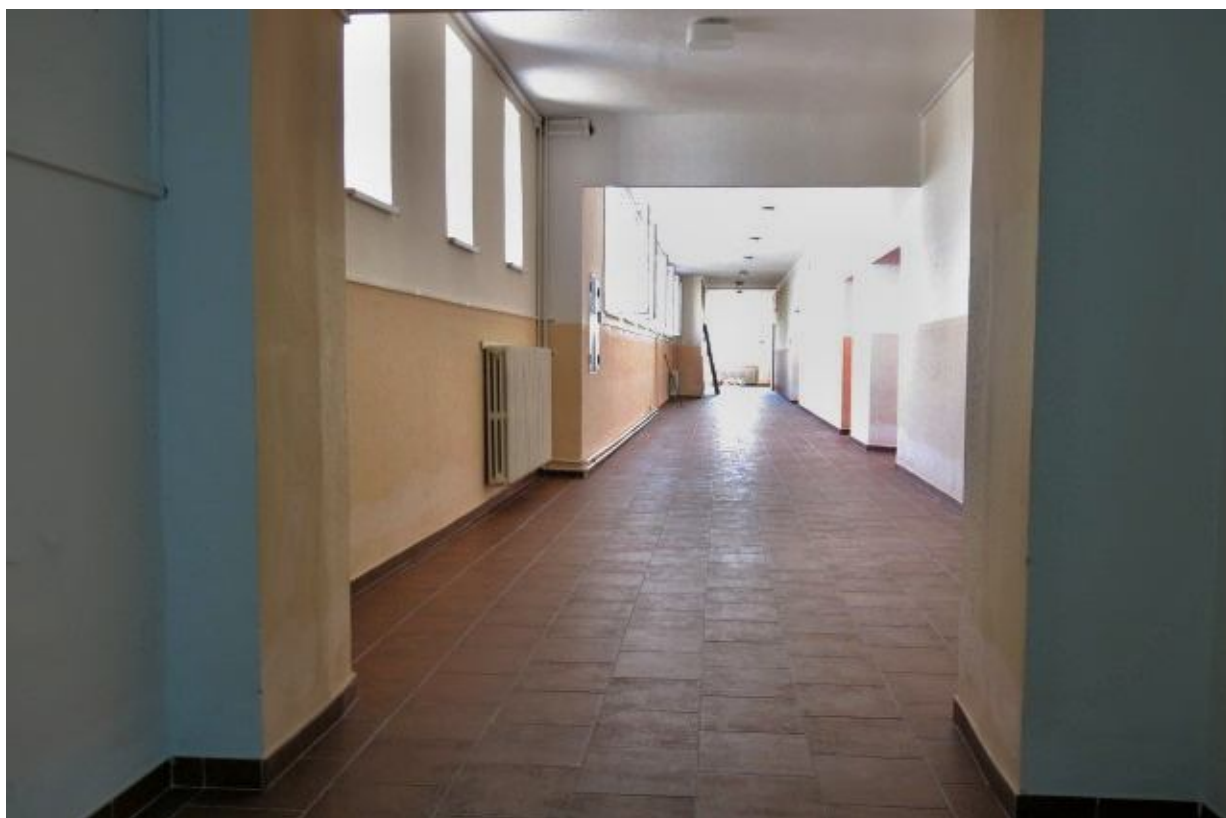

Vzhled školy na podzim 2015.

REKONSTRUKCE ŠKOLY /vnitřek/

Chodba v prvním patře v létě 2015.

Chodba v prvním patře na podzim 2015.

PROMĚNA ŠKOLNÍHO HŘIŠTĚ

Žáci a pracovníci školy ve školním roce 2002/2003.

Foto školního hřiště, hřiště na pétanque a posilovacích strojů z pudy školy.

UKÁZKA ZE SOUČASNÉHO VYBAVENÍ ŠKOLY

Cvičný byt.

Jedna z četných cvičeben školy.

FOTOGRAFIE ŽÁKŮ A AKCÍ ŠKOLY Z POSLEDNÍCH LET

Naši školu každoročně navštěvuje Mikuláš i s čerty a anděly. (2009)

Naše škola je ekologická! Fotografie z projektu EVVO. (2010)

Volba Miss školy. Na snímku Miss sympatie roku 2011.

Reprezentanti školy ve fotbalovém turnaji. (2012)

Z LETOŠNÍHO ŠKOLNÍHO ROKU

*Zástupci našeho Školního parlamentu při práci
– setkání jihlavských školních parlamentů v DIODu dne 20. 10. 2015.*

Účast na projektu Oblékáme hada Edu.

Název publikace: Almanach vydaný k 90. výročí založení školy
Od počátků speciálního školství v Jihlavě po základní školu se speciálními třídami

Vydavatel: Základní škola Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace

Vydání připravili: Bc. Jiří Kucian, DiS., Mgr. Ivana Málková, Mgr. Jan Spěváček

Náklad: 200 kusů

Zdroj fotografií: Státní okresní archiv Jihlava (z fondu Zvláštní škola internátní (1925–2003); školní kroniky 1925–1940, 1945–1959, 1959–1984; kniha vzpomínek Josefy Doležalové, 1966, neuspořádáno)
školní archiv
osobní archiv Mgr. Marie Kameníkové

Tisk: vlastním nákladem, školní tiskárna

Poděkování: Mgr. Marii Kameníkové, za archivářskou práci a předchozí sborníky
Mgr. Michaela Sýkorové, za fotografickou dokumentaci